

INSTITUCIJE EU

* **EUROPSKO VIJEĆE** u kojem su voditelji država članica EU i koje određuje političke smjernice EU

Kod prihvatanja zakonodavstva EU sudjeluju tri glavna tijela:

* **EUROPSKI PARLAMENT** U kojem sjede neposredno izabrani zastupnici i zastupaju narode/državljanke EU

* **VJEĆE EUROPSKE UNIJE** u kojem su predstavnici vlada i koje brani interese pojedinih država članica. Vijeću izmjenično predsjedaju države članica

* **EUROPSKE KOMISIJE** Članove imenuje vlada država članica i brine se za interese EU kao cjeline

Objasni instituciju EUROPSKO VIJEĆE i njene nadležnosti:

u kojem su voditelji država članica EU i koje određuje političke smjernice EU.

Europsko vijeće odlučuje o zajedničkom usmjerenju i političkim prioritetima EU. Bavi se osjetljivim pitanjima, određuje vanjsku i sigurnosnu politiku EU. Ne prihvaća zakone odnosno ne sudjeluje u zakonodavnom postupku. Europsko vijeće za pojedina pitanja može zahtijevati da Europska komisija pripremi odgovarajući prijedlog te ga predati Vijeću Europske unije u rješavanje. Obično se sastaje 4 puta godišnje ali može i češće ovisno o prioritetima. Europsko vijeće osigurava i potrebne poticaje za razvoj Europske unije.. Ugovorom iz Lisabona Europsko je vijeće postalo punopravna institucija Europske unije. Europsko vijeće prihvaća odluke samostalno i za njih ne treba poticaj Komisije niti sudjelovanje Europskog parlamenta.

Nadležnosti:

-Na institucionalnoj razini

-Vanjska i sigurnosna politika

-Gospodarsko upravljanje i višegodišnji okvir

-Policijsko i pravosudno sudjelovanje u kaznenim stvarima

1. Opišite najvažnije značajke EUROPSKI PARLAMENT i njene nadležnosti:

U kojem sjede neposredno izabrani zastupnici i zastupaju narode/državljanke EU

Obnašanjem različitih dužnosti Parlament u potpunosti izvršava svoju institucionalnu ulogu u stvaranju europske politike. Poštivanjem principa demokracije na europskoj razini osigurava se sudjelovanjem u zakonodavnom postupku, proračunskim i nadzornim ovlastima, sudjelovanjem u reviziji temeljnih ugovora i pravom sudjelovanja u postupcima pred sudom Europske unije. Parlament je institucija koja zastupa europske građane, zato je demokratski temelj Europske unije. U ime građana provodi politički nadzor nad drugim institucijama Unije. U Europskom parlamentu ima 751 zastupnik i najveći broj zastupnika država članica može biti 96 a najmanje 6 zastupnika. Parlament se izjednačuje s Vijećem prilikom odobravanja godišnjeg proračuna.

Stupanjem na snagu važenja Ugovora iz Lisabona predlaganje temeljnih ugovora omogućilo je Europskom parlamentu što je prethodno već bilo omogućeno Vijeću. odnosno ima jednako pravni status.

2. VIJEĆE EUROPSKE UNIJE u kojem su predstavnici vlada i koje brani interese pojedinih država

Vijeće EU oblikuje i prihvaća zakonodavne akte, uglavnom zajedno s Europskim parlamentom po redovnom zakonodavnom postupku. Vijeće prihvaća zakonodavstvo temeljem prijedloga koje mu podnese Europska komisija. Vijeće je institucija koja zajedno s Europskim parlamentom prihvaća zakonodavstvo EU u obliku direktiva i uredba te priprema odluke i preporuke.

Vijeće je odgovorno za usklađivanje politika država članica na posebnim područjima:

- gospodarska i fiskalna politika
- kultura, šport, omladina i izobražavanje

- politika zapošljavanja
Vijeće je sastavljeno od po jednog predstavnika država članica na ministarskoj razini. Vijeću predsjednik one države članice, koja predsjedava Uniji. Redoslijed predsjedanja je na 6 mjeseci i određuje Vijeće jednoglasno.

3. Opišite najvažnije značajke EUROPSKE KOMISIJE i njene nadležnosti:

Članove imenuje vlada država članica i brine se za interese EU kao cjeline
Komisija je institucija EU-as isključivim pravom zakonodavne inicijative i važnim izvršnim ovlastima u područjima kao što je tržišno natjecanje i vanjska trgovina. Glavno je izvršno tijelo Europske unije, a čini je Kolegij povjerenika sastavljen od po jednog povjerenika iz svake države članice.

Komisija nadzire primjenu prava Unije i poštuju li države članice Ugovore.

Komisija ne može predlagati zakonodavne akte s područja koja nisu obuhvaćena ugovorom.

4. Opišite ukratko ugovore koji su doveli do osnivanja EU:

- * Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik 1951
- * Rimski Ugovor-Ugovori EEZ i EURATOMU 1957
- * Ugovor o spajanju-Briselski ugovor 1965.
- * Ugovor iz Luxemburga- prvi ugovor o proračunu 1971
- *Jedinstveni europski akt-prva međuvladina konferencija Haag 1986.
- * Ugovor o Europskoj uniji-Ugovor iz Maastrichta 1992
- * Ugovor iz Amsterdama- Revidirani ugovor o Europskoj uniji 1997
- *Ugovor iz Nice- Povelja o temeljnim pravima 2001
- *Ugovor iz Lisabona- Europski ugovor o reformi 2007

5. Koji su Ugovori predstavljaju od početka stupanja na snagu Ugovor iz Lisabona temeljne Ugovore EU i koji uređuju njeno djelovanje? Opišite najvažnije značajke tih Ugovora.

- * **Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik-** stvaranjem gospodarske ovisnosti jedne države o drugoj, htjeli su izbjeći nova ratovanja.
- * **Rimski Ugovor-Ugovori EEZ i EURATOMU-** Usklađivanje opskrbe i istraživanja atomske energije
- * **Ugovor o spajanju-Briselski ugovor-** Parlament ima pravo odbiti proračun razriješiti komisiju za izvršavanje proračuna. osnovan Revizijski sud kao organ odgovoran za nadzor nad računima i financijskim poslovima Zajednice
- ***Jedinstveni europski akt-** širenje nadležnosti Unije oblikovanjem unutarnjeg tržišta i u cijelosti funkcionalna unutarnja tržišta
- * **Ugovor o Europskoj uniji-Ugovor iz Maastrichta-** poznat kao Ugovor o osnivanju Europske unije.. Uvode se pojmovi EU, Europska gospodarska zajednica EEZ te se osniva suradnja u tri stupa (Europska zajednica, Zajednička vanjska i sigurnosna politika, Suradnja u području pravosuđa i unutarnjih poslova)
- * **Ugovor iz Amsterdama** – Poznat kao Ugovor o osnivanju Europske zajednice. Proširuje nadležnost Unije, jačanje Europskog parlamenta, pojačana suradnja, pojednostavljenje, institucionalne reforme proširenja
- ***Ugovor iz Nice-**Pripremio je Europsku uniju za velika proširenja na istok i jug, ali taj ugovor nije ratificiran zbog negativnog referenduma u dvije države članice.
- ***Ugovor iz Lisabona** – Mijenja Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o Europskoj zajednici, ali je potpuno novi dokument koji donosi reformu institucionalnog uređenja Europske unije. Veće ovlasti Europskom parlamentu, promjene načina glasanja u Vijeću, poboljšana građanska inicijativa

6. Opišite najvažnije značajke suda EU i njegove nadležnosti?

Sud EU čine dva suda:

-Sud EU

-Opći sud

Sud je odgovoran za nadležnost Europske unije i sa svoja dva suda osigurava pravilnu interpretaciju i upotrebu primarnog i sekundarnog prava Unije. Oni provjeravaju zakonitosti akata institucija Unije i odlučuju o tome ispunjavaju li države članice u cijelosti svoje obveze koje proizlaze iz primarnog i sekundarnog prava.

Sud EU je sastavljen od 27 sudaca iz svake države članice po 1 i 11 nezavisnih odvjetnika. Može odlučivati na općoj sjednici, u velikom vijeću od 15 sudaca ili manjim vijećima od po pet ili tri sudca.

Opći sud sastoji se od po 2 suca iz svake države članice. Opći sud je isključivo nadležan za sporove među institucijama i za tužbe, koje podnose države članice protiv Europskog parlamenta ili Vijeća.

7. Ukoliko ste Hrvatski državljanin sa diplomom pravnog fakulteta možete li se zaposliti u Mađarskoj u ministarstvu?

NE U svom obrazloženju iz presude Sud je ponovio da bi radno mjesto potpadalo pod iznimku, takvo radno mjesto uključuje neposredno ili posredno sudjelovanje u izvršavanju ovlasti dodijeljenih javnim pravom i dužnostima namijenjenih zaštiti općih interesa države ili drugih javnih vlasti.

8. Mađarski državljanin otvara bankovni račun u Francuskoj. Objasnite koje pravo regulirano pravo EU, ova osoba time ostvaruje i koji izvor prava EU to pravo regulira?

DA ima pravo otvoriti račun u bilo kojoj zemlji EU temeljem članka 26. UFEU to regulira Unutarnje tržište.

9. Ima li državljanin Estonije pravo kupiti nekretninu (npr. kuću) u Madridu? objasnite koje pravo regulirano pravo EU ova osoba time ostvaruje i koji izvor prava EU to pravo regulira?

Načelo Ugovorom iz Maastrichta uvedeno je slobodno kretanje kapitala kao jedna od sloboda iz Ugovora. Danas se člankom 63. UFEU-a zabranjuju sva ograničenja kretanja kapitala i plaćanja među državama članicama te između država članica i trećih zemalja.

Državljanin Estonije ima pravo kupiti kuću u Madridu

U Europskoj uniji svatko ima pravo posjedovati i koristiti svoju zakonito stečenu imovinu.

Međutim, zemljišni/imovinski zakoni zemalja članica Europske unije nisu usklađeni. To znači da, ako želite kupiti nekretninu u određenoj državi članici EU, primjenjuje se zemljišni zakon te zemlje članice EU.

Osoba kupnjom imovine ostvaruje pravo na slobodno kretanje unutar EU. Kao građani EU-a, svi državljani država članica Europske unije imaju pravo slobodno se kretati unutar Europske unije te ući i boraviti u bilo kojoj državi članici EU-a. Ovo pravo na slobodu kretanja zajamčeno je člankom 21. Ugovora o funkcioniranju EU-a (UFEU).

Država članica može ograničiti slobodno kretanje na temelju:

Javna politika

Javna sigurnost

Javno zdravstvo

10. Objasnite koje imate pravo ukoliko smatrate da se krši isto, temeljeno na kojim propisima?

Ako smatramo da su nam prava prekršena, trebamo kontaktirati nacionalno tijelo za ravnopravnost u našoj zemlji.

Poveljom se pojedinci i pravni subjekti štite od postupanja institucija EU-a kojima se krše temeljna prava. Sud Europske unije može u tim slučajevima preispitati zakonitost određenog akta.

U kojem su dokumentu pred EU, pored ekonomskih prava napisana i temeljna ljudska prava?

U Povelja EU o temeljnim pravima na jednom mjestu su obuhvaćena sva osobna, građanska, politička, gospodarska i socijalna prava stanovnika EU-a.

Ona obuhvaća:

sva prava iz prakse Suda Europske unije

prava i slobode utvrđene u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima

druga prava i načela koja proizlaze iz zajedničkih ustavnih tradicija zemalja Europske unije te drugih međunarodnih instrumenata.

11. Na koji način osobe koje misle da je pri ostvarivanju njihovih prava kršeno pravo EU, mogu postići otklanjanje tog kršenja pred organima EU? na temelju kojih propisa?

Ako smatramo da su nam prava prekršena, trebamo kontaktirati nacionalno tijelo za ravnopravnost u našoj zemlji.

Poveljom se pojedinci i pravni subjekti štite od postupanja institucija EU-a kojima se krše temeljna prava. Sud Europske unije može u tim slučajevima preispitati zakonitost određenog akta.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima primjenjuje se na države članice samo kad one provode pravo EU-a. Javna tijela država članica – zakonodavna, izvršna i sudska – dužna su poštovati Povelju samo pri provedbi prava EU-a, posebno pri primjeni uredbi ili odluka EU-a ili provedbi direktiva EU-a.

12. Glavni pravni instrumenti za osiguranje slobodnog proračuna robe (2 odg.)

* Osigurava ukidanje carina

* količinskih ograničenja (te zabrane uvođenja mjera koje bi imale jednaki učinak)

13. Koje institucije su zakonodavne?(2 odgovora)

* Europski Parlament

* Vijeće europske unije

* Europska komisija

14. Kojim propisima se uređuju temeljne slobode(2 odgovora)

15. U čemu je važnost povelje EU o temeljnim pravima? Radi li se o dokumentu koji je obvezatan za sve članice EU i zašto?

Povelja o temeljnim pravima EU je jedan od ključnih dokumenata EU iako izvorni Ugovori nemaju odredbe koje se odnose na EU osnovna ljudska prava smatra se da su temeljna prava EU ugrađena u opća načela Zajednice.

Povelja o temeljnim pravima EU sadrži kombinaciju prava i načela koja imaju različite posljedice u smislu mogućnosti sudske zaštite. Ona sadrži prava sadržana u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima ali i veliki raspon socijalnih (neka potiču iz Europske socijalne povelje) i gospodarskih prava ali i neka potpuno „nova“ napredna prava kao što su : zaštita osobnih podataka, pravo na dobru upravu ili jamstvo bioetičnosti.

Povelja temeljito pokriva politička, građanska, socijalna, kulturna i gospodarska prava, tako da je opseg dokumenta vrlo temeljit i velik a čini je preambula i sedam glava: Dostojanstvo, Slobode, Jednakost, Solidarnost, Prava građana, Pravda, Opće odredbe.

Povelja o temeljnim ljudskim pravima pravno je obvezujuća u svih 27 zemalja EU i Povelja je jamac poštivanja temeljnih prava svih 500 milijuna stanovnika EU. Pravo na primjenu prava zajamčenih Poveljom obično imaju pojedinci ali se isto tako neka od prava iz Povelje se odnose na određenu kategoriju subjekata kao što su zaposlenici ili građani.

16. U kojem su instrumentu prava EU pretežno regulirane temeljne ekonomske slobode EU (2 točke)

Tržišne slobode

Norme UFEU koje neposredno utvrđuju unutarnje tržište sadržane su u III. dijelu UFEU (Unutarnje tržište).

Europska unija temelji se na unutrašnjem tržištu čiji su bitni dio četiri tržišne slobode. To su:

- sloboda kretanja roba
- sloboda pružanja usluga
- sloboda kretanja radnika
- sloboda kretanja kapitala

17. Glavni pravni instrumenti za osiguranje slobodnog protoka robe su: (2 odgovora)

- Zabrana carinskih davanja

- Uklanjanje količinskih ograničenja

18. Ugovori koji su sada na snazi EU:

* Ugovor o Europskoj uniji

* Ugovor o funkcioniranju Europske unije

* Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju

* Povelja o temeljnim pravima Europske unije

TEMELJNA NAČELA EU:

Ugovorom iz Lisabona utvrđuju se tri načela EU:

1. Demokratska jednakost

2. Predstavnička demokracija

3. Participativna demokracija

IZVORI PRAVA EU

Europska unija ima svoj vlastiti pravni sistem te svoja temeljna prava i načela određena u ustavnim ugovorima; EU može prihvatiti zakonodavne i druge pravne akte, koje moraju države članice poštovati i upotrebljavati.

Glavni izvori prava EU su PRIMARNO i SEKUNDARNO pravo.

PRIMARNO PRAVO: tvore međunarodni ugovori koji određuju pravni okvir EU.

Primarno pravo smatra se izvorom prava EU s najvišom pravnom moći. Temelj je pravog reda EU i sadrži posebice sljedeće međunarodne ugovore:

- „osnivački međunarodni ugovor“: Ugovor o Europskoj uniji, Ugovor o funkcioniranju Europske unije i Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju

- Protokole i priloge ka međunarodnim ugovorima, Ugovore o pristupu država članica ka EU i druge međunarodne ugovore

SEKUNDARNO PRAVO: sastoji se od pravnih akta, koji temelje na navedenim međunarodnim ugovorima i to: Uredbe, direktive, odluke i sporazumi.

Uza sve to postoje i temeljna načela prava EU, sudska praksa, koju je razvio Sud EU i međunarodno pravo

- **UREDBE:** Uredbe su pravni akti koji se odmah na početku stupanja na snagu, neposredno i ujednačeno primjenjuju u svim državama članicama EU i nije potrebno prenositi ih u nacionalno zakonodavstvo. U svim članicama EU je obvezujuće

- **DIREKTIVE:** Direktive od država članica zahtijevaju određen rezultat, Ali se države same mogu odlučiti kako će taj cilj postići. Države članice za postizanje cilja navedene u direktivi, moraju prihvatiti mjere za prijenos direktive u nacionalno zakonodavstvo.

Osnivanjem zajedničkog tržišta zasnovanog na četiri slobode:

- kretanju robe
- osoba
- kapitala
- pružanju usluga

Opravljeni razlozi uvoza, izvoza ili provoza roba:

Javni moral, poredak ili sigurnost

Zaštita zdravlja: ljudi, životinja ili biljaka

Zaštita nacionalnog blaga i umjetnosti, povjesti ili arheološke vrijednosti

Zaštita industrijskog ili trgovačkog vlasništva

Najvažnije značajke Europske komisije i njeziva nadležnost

U zakonodavnom postupku EU-a Komisija daje prijedlog pravnog akta Unije. Da bi postao zakon, mora ga usvojiti zakonodavac. U većini slučajeva zakonodavac je i Europski parlament i Vijeće. U nekim slučajevima to je samo jedan od njih.

Građanska inicijativa poziva Povjerenstvo da predloži pravni akt. Ako Komisija odluči dati prijedlog, morat će ga usvojiti zakonodavac da bi postao zakon. FAQ Nadležnosti EU-a i ovlasti Komisije (europa.eu)

Važnost Povelje EU o temeljnim pravima i da i je obvezan za sve članice

Povelja o temeljnim pravima Europske unije - OBAVEZNA JE ZA SVE

U prosincu 2009. zajedno s Lisabonskim ugovorom. Povelja ima isti pravni status kao i ugovor EU-a i stoga ima izravan učinak u određenim područjima. Povelja o temeljnim pravima Europske unije ugrađuje određena politička, socijalna i ekonomska prava za građane i stanovnike Europske unije u zakone EU-a. Povelja utvrđuje temeljna prava koja uživaju ljudi u EU. To je moderan i sveobuhvatan instrument koji štiti i promiče ljudska prava i slobode u svjetlu promjena u društvu, društvenog napretka te znanstvenog i tehnološkog razvoja. Zašto nam je potrebna Povelja? | Europska komisija (europa.eu)

Unutarnje tržište

Unutarnje tržište područje je napretka i slobode koje pruža pristup robi, uslugama, radnim mjestima, poslovnim mogućnostima i kulturnom bogatstvu. Za daljnje produbljivanje jedinstvenog tržišta, od čega bi velike koristi imali i potrošači i poduzeća u Uniji, potrebno je kontinuirano ulagati napore. Konkretnije, zahvaljujući digitalnom jedinstvenom tržištu otvaraju se nove mogućnosti za poticanje gospodarstva (zahvaljujući e-trgovini) uz istovremeno smanjenje administrativnog opterećenja (zahvaljujući e-upravi i digitalizaciji javnih službi). Unatoč znatnom napredovanju prema (digitalnom) jedinstvenom tržištu, i dalje postoje izazovi. S pandemijom bolesti COVID-19 ponovno su se pojavile neke prepreke za četiri slobode (slobodno kretanje robe, usluga, kapitala i osoba).

- Unutarnje tržište: opća načela
 - [Slobodno kretanje robe](#)
 - [Sloboda kretanja kapitala](#)
 - [Sloboda poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga](#)
 - [Slobodno kretanje radnika](#)
 - [Međusobno priznavanje diploma](#)
 - [Sveprisutno jedinstveno digitalno tržište](#)
 - [Cjenovno pristupačne komunikacije za poduzeća i potrošače](#)
 - [Unutarnje energetske tržište](#)
 - [Ugovori o javnoj nabavi](#)
 - [Pravo trgovačkih društava](#)
 - [Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo](#)
-
- [Upućivanje radnika](#)